

Česká řemesla mezi památkami světa

O kumštu českých řemeslníků a lidových umělců svědčí fakt, že se dostaly až na Seznam nehmotných světových památek UNESCO.

Jde o dovednosti předávané mezi kumštýři těchto specifických oborů po staletí.

■ Lenka Kopčáková

Ne nadarmo se v Čechách vžilo lidové moudro, že řemeslo má zlaté dno. A tak v UNESCO najdeme i hodně staré dovednosti jako modrotisk, perlařské řemeslo, vorařství a nově i českou ruční výrobu skla. Pojďme si tyto dovednosti představit.

Modrotisk

(V UNESCO od roku 2018)

Technika barvení látek přírodním indigem pochází z Číny a do Evropy se rozšířila na počátku 18. století. Kromě České republiky se tradiční postup ještě používá v Rakousku, Maďarsku, Německu a na Slovensku.

U nás dodnes modrotiskovou výrobu provádějí dvě rodinné dílny: přes 110 let Modrotisková dílna Arimo ve Strážnici a nejméně

ZELENOHORSKÁ hvězda v modrotisku.

Foto: Lenka Kopčáková

208 let dílna Modrotisk Danzinger v Olešnici na Moravě. Ta pro město Žďár tiskne motiv Zelenohorské hvězdy.

Základem technologie modrotisku je rezerva, tzv. pop/pap, která se pomocí dřevěných či kovových forem nanáší na plátno a chrání tak místa, co mají zůstat nezbarvená. Plátno je pak namáčeno do kypu s indigovou lázní.

Podle složení a počtu namáčení lze dosáhnout různých odstínů barvení. Pro modrotisk byla charakteristická regionálnost a využívání odlišných motivů.

MONTOVÁNÍ perlových ozdob chce grif.

Foto: archiv r.d. Rautis

Foukané vánoční ozdoby

(V UNESCO od roku 2020)

Obec Poniklá v Krkonoších je jediným místem na světě, kde se dodnes zachovalo tradiční sklářské perlařské řemeslo.

První dílny na foukané perličky zde vznikaly koncem 19. století a jejich výrobou se často živily celé rodiny.

Z Jablonecka tehdy do vesničky tkalců přišel první perlař Jan Hajna. Na výrobu bižuterie foukal skleněné perly z černého skla. Když Ponikelští viděli, jak je jeho řemeslo výnosné, ve svých horských chalupách vyměnili tkalcov-

ské stavy za foukací stoly a výrobu perliček se od něj naučili. První perlařská firma byla založena roku 1902.

Jenže pak přišla velká krize odbytu bižuterních perel na indickém trhu, způsobená japonskou konkurencí. Ale zdejší horalé měli fiškus. Využili právě nastupující módu zdobení vánočního stroměčku. Vždyť lehké a třpytivé skleněné perličky mají přesně ty vlastnosti, které jsou pro vánoční ozdobu potřeba.

První ozdoby měly jednoduché tvary, které kombinovaly barevné skleněné tyčinky s foukanými perličkami. A uspěly. Dokonce tak, že dodnes jsou velmi žádané. Dnešní 3D tvary jsou přímo kouzlením zdejších kumštýřů.

Způsob, jak se dodnes ozdoby z foukaných skleněných perel ručně vyrábí, je světovým unikátem zapsaným v UNESCO.

Nositelům specifického druhu sklářského řemesla je rodinná dílna Rautis v Poniklé a venkovští foukači perel a navlékači, kteří s dílnou spolupracují a společně vytvářejí osobité vánoční ozdoby.

Perlařské řemeslo se zde uchoválo jako na posledním místě na světě a dodnes se předává v rodinách z generace na generaci.

(Pokračování na str. 7)

2JCP

+ Získejte skutečnou práci a příspěvek 50 000 Kč

+ PRÁVĚ HLEDÁME SVÁŘEČE A LAKÝRNÍKY

+ 2JCP, Průmyslová 162, Třebíč
tel.: 601 111 077
e-mail: pracetrebic@2jcp.group

skutecnabudoucnost.cz